

๑๑๑

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
: ศึกษาเฉพาะกรณีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้ติดยาเสพติด



นางสาวสุรางค์ เจียรณ์มงคล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-836-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1645 895X

LEGAL PROBLEMS ON THE NARCOTIC ADDICTS REHABILITATION
ACT OF 1991 : A CASE STUDY OF THE PROVISION
PROTECTING THE RIGHT OF NARCOTIC ADDICTS



Miss Surang Jianmongkol

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-836-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ
ผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบัญญัติ
คุ้มครองสิทธิของผู้ติดยาเสพติด
โดย นางสาวสุรางค์ เจียรณ์มงคล
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญเรืองภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์วิชา มหาคุณ



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุดสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญเรืองภาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วิชา มหาคุณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์พยนต์ พันธุ์ศรี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุรางค์ เจียรณมงคล : ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้ติดยาเสพติด (LEGAL PROBLEMS ON THE NARCOTIC ADDICTS REHABILITATION ACT OF 1991 : A CASE STUDY OF THE PROVISION PROTECTING THE RIGHT OF NARCOTIC ADDICTS)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.วิชา มหาคุณ, 233 หน้า.
ISBN 974-631-836-5

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีหลักการมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการลดจำนวนผู้ติดยาเสพติด ด้วยวิธีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารบังคับบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ตกเป็นผู้ต้องหาให้พ้นจากการติดยา ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้ โดยยังมีต้องเข้ารับการพิจารณาจากศาล ซึ่งมาตรการทางกฎหมายดังกล่าว แม้จะเหมาะสมสำหรับการสนองตอบนโยบาย เพื่อมุ่งลดความต้องการยาเสพติดและแก้ไขช่วยเหลือผู้ติดยาของรัฐ แต่จากการศึกษาพบว่ายังไม่ได้รับการบัญญัติให้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา หรือผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างเพียงพอ โดยคงมีข้อบกพร่องและข้อจำกัดในเรื่องความชัดเจนบางประการ อันอาจก่อให้เกิดปัญหาจากการใช้ดุลพินิจกระทำการโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในร่างกายของบุคคลได้โดยง่าย

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องริบคำดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอุดช่องว่างที่เป็นปัญหาของพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความชัดเจน ป้องกันมิให้สิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเฉพาะเสรีภาพในร่างกายถูกละเมิด และเป็นหลักประกันที่ดีว่าบุคคลจะไม่ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจกลั่นแกล้งอย่างไม่เป็นธรรมได้



ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร.....
ปีการศึกษา2537.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C470852 : MAJOR LAW

KEY WORD: DRUGS / NARCOTIC ADDICTS / REHABILITATION / PERSONAL RIGHTS

SURANG JIANMONGKOL : LEGAL PROBLEMS ON THE NARCOTIC ADDICTS

REHABILITATION ACT OF 1991 : A CASE STUDY OF THE PROVISION

PROTECTING THE RIGHT OF NARCOTIC ADDICTS. THESIS ADVISER :

ASSO. PROF. VEERAPHONG BOONYOPHART, THESIS CO-ADVISER :

MR. VICHA MAHAKHUN, 233 pp. ISBN 974-631-836-5

The Narcotic Addicts Rehabilitation Act of 1991 is the measure of law emphasizing to reduce the member of drug addicts. According to the law, the drug addict patients will be submitted to the rehabilitation centre by the administrator for appropriate therapy and rehabilitation, without jurisdiction consultation. Although this legal provision is suitable for the purpose of demand reduction policies and help the patients as well, it is found from a study that, it still cannot adequately safeguard the rights and liberties of the people because it has some defections and unclarifications that may easily affect to the personal rights from the unjustifiable discretion of the officer.

Therefore, it is necessary to amend this Narcotic Addicts Rehabilitation Act of 1991 in order to make it clear for preventing infringement of personal rights. In addition, it will be guarantee that there is no unjustifiable action to any persons in society.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติกร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาท่าน.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยความกรุณาของ ท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญภาส ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์จิรนิติ หะวานนท์ ท่านอาจารย์พยนต์ พันธุ์ศรี - ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ข้อคิดและคำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณมนตรีชัย-คุณมนตรี ชนินทรลีลา คุณศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์ คุณชนาลัย ฉายากุล คุณวิรัช เมฆอรุณทัตย์ คุณศศิธร พงศ์พันธุ์ คุณสุรีย์ จงเสรีจิตต์ คุณสุวิทย์ วงศ์วีเชียร คุณศิริพร ปาริยะวูทธิ และกองวิชาการ กรมคุมประพฤติ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งทำให้ผู้เขียนจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ตามความมุ่งหวัง

ท้ายนี้ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณสุรชัยและคุณวิไล เจียรณ์มงคล บิดามารดาของผู้เขียน ตลอดจนญาติพี่น้องทุก ๆ ท่านที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบเป็นกตเวทิตาแต่บิดามารดา คณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ให้ รวมทั้งสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหน่วยงานการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่หากมีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวสุรางค์ เจียรณ์มงคล



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1. บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
3. ขอบเขตของการวิจัย	7
4. สมมติฐานของการวิจัย	8
5. วิธีดำเนินการวิจัย	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
บทที่ 2. ระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	10
1. แนวความคิดแห่งหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยในการออกกฎหมาย เพื่อบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	10
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำระบบการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพมาใช้ในคดีความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด	18
3. ความหมาย ขอบเขต เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของการใช้ระบบบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด	22

	4. ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา เสพติด.....	26
	5. ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา เสพติดที่ใช้ในประเทศไทย.....	27
บทที่ 3.	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด.....	40
	1. กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดของต่างประเทศ.....	40
	- มาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	41
	- มาตรการทางกฎหมายของประเทศสิงคโปร์.....	48
	- มาตรการทางกฎหมายของประเทศมาเลเซีย.....	55
	2. กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถ ภาพผู้ติดยาเสพติดของไทย.....	62
	- วิวัฒนาการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด.....	62
	- กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด.....	78
	- แนวความคิดการใช้อำนาจของรัฐในการนำ ผู้ต้องหาคดียาเสพติดบางประเภทมาบังคับรักษา โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมทางศาล และ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลดังกล่าว.....	83
บทที่ 4.	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด.....	99
	1. ปัญหาเรื่องความชอบธรรมในการใช้อำนาจเด็ดขาด	

	แก่เจ้าหน้าที่แห่งรัฐบังคับรักษาผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม บางประเภท ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534	102
2.	ปัญหา เรื่องความชอบธรรมในการตรวจพิสูจน์สาร เสพติดอันเป็นการแสวงหายานหลักฐานจากร่าง กายของผู้ต้องหา	104
3.	ปัญหา เกี่ยวกับเรื่องความชอบธรรมในการให้อำนาจ จับกุมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้เข้ารับการฟื้นฟู สมรรถภาพหลบหนีออกจากศูนย์ หรือกรณีที่ไม่ปฏิบัติตาม ตามเงื่อนไขเมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว	109
4.	ปัญหา เรื่องความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติแห่งพระราช บัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534	113
	- ปัญหา เรื่องความไม่ชัดเจนในการกำหนดบทบัญญัติ เกี่ยวกับเรื่องการตรวจพิสูจน์ภาวะเสพติดยาของ ผู้ต้องหา	113
	- ปัญหา เรื่องความไม่ชัดเจนของกำหนดระยะเวลา การส่งตัวผู้ต้องหาจากพนักงานสอบสวน เพื่อไป รับการตรวจพิสูจน์ภาวะเสพติด จากพนักงาน เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	115
	- ปัญหา เรื่องความไม่ชัดเจนของกำหนดระยะเวลา การดำเนินการตรวจพิสูจน์ภาวะติดยาของผู้ต้องหา	119
	- ปัญหา เรื่องความไม่ชัดเจนของการกำหนดอำนาจ หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	123
5.	ปัญหา เกี่ยวกับเรื่องกรณีที่กฎหมายไม่มีบทบัญญัติเพื่อ การให้หลักประกันแก่สิทธิเสรีภาพของผู้ถูกบังคับ บำบัดรักษา	126

- ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายไม่มีบทบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพในการอุทธรณ์คำสั่งบางประการของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ.....	126
- ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายไม่มีบทบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพในการร้องขอให้ปล่อยจากการถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย.....	130
บทที่ 5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	135
รายการอ้างอิง.....	143
ภาคผนวก.....	153
ภาคผนวก ก.	153
ภาคผนวก ข.	166
ภาคผนวก ค.	179
ภาคผนวก ง.	221
ประวัติผู้เขียน.....	233

